

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у серпні 2020 року

(оглядова довідка за матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами)

День Незалежності України та День Державного Прапора України

На честь Дня Державного Прапора 23 серпня по всій країні пройшли урочисті церемонії підняття національного символу української держави. На київських пагорбах відкрито меморіал, де замайорів найбільший державний стяг. Почесними гостями церемонії стали ветерани АТО, громадські діячі, представники дипломатичного корпусу, відомі українські спортсмени і культурні діячі, політики і представники бізнесу. Державний Гімн України під час урочистого заходу виконала українська співачка, н. а. України Джамала. Офіційна церемонія підняття національного прапора України за участі державних посадових осіб відбулася на військовому летовищі міста Васильків Київської області. А на Хортиці у Запоріжжі на території Історико-культурного комплексу «Запорозька Січ» ветерани АТО, військовослужбовці ЗСУ і Національної гвардії України розгорнули стометровий синьо-жовтий стяг як символ єдності та перемоги.

Урочистості до Дня Незалежності України пройшли 24 серпня на Софійській і Михайлівській площах Києва. Офіційні заходи розпочалися церемонією вшанування пам'яті полеглих захисників України. Президент України В. Зеленський виступив із промовою і вручив державні нагороди. Звання Героя України з врученням ордена Держави за заслуги у збагаченні української культури та мистецтва, формуванні національної ідентичності, багаторічну плідну творчу діяльність присвоєно поету і драматургу, н. а. України Ю. Рибчинському. З нагоди річниці Незалежності України відзначено українців, які досягли успіхів у різних сферах. Серед них: кінорежисер, сценарист, кінопродюсер Р. Балаян (орден князя Ярослава Мудрого V ступеня), президент товариства «Таврійські ігри» М. Баграєв та артистка драми Н. Сумська (орден «За заслуги» II ступеня), театральний режисер, драматург В. Троїцький, кінорежисер В. Криштофович, актор В. Горянський (орден «За заслуги» III ступеня), генеральний директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого Т. Вилегжаніна (орден княгині Ольги I ступеня), актриса, співачка Н. Матвієнко (орден княгині Ольги II ступеня), солістка опери Л. Монастирська та актриса Р. Зюбіна (орден княгині Ольги III ступеня) та інші. Офіційна церемонія відзначення 29-ї річниці

Незалежності України на Софійській площі завершилася музичним попурі «Пісенна історія України» у виконанні популярних артистів Н. Матвієнко, Джамали, О. Пономарьова, Т. Тополі, Потапа, О. Вінницької, *Monatika*, І. Білик, Руслани, Т. Кароль, Н. Могилевської та інших. Також 24 серпня вулицями Києва пройшли учасники війни на Донбасі, зокрема відбулися «Марш захисників України» й «Хода ветеранів».

До головного свята країни Український інститут національної пам'яті провів інформаційну кампанію. У соціальних мережах опубліковано вісім постерів із серії плакатів українського художника А. Єрмоленка «Незалежність – це ми!». Міністерство закордонних справ України разом із Українським інститутом організували всесвітній онлайн-марафон до Дня Незалежності України. Він транслювався на офіційній *Facebook*-сторінці *Ukraine UA* та на сторінках українських посольств англійською мовою. У програмі: вітання з усього світу, українські краєвиди, включення з креативної студії МЗС, Україна очима японського туриста у фільмі «Дякую», сет *DJ Sky* на тлі Карпатських гір, знайомство з українськими фешнбрендами, музичні привітання від українських зірок, приготування борщу з Є. Клопотенком та багато іншого. У столиці відбулася низка просвітницьких та мистецьких заходів. Серед них: творчий фестиваль «З Україною в серці» та концерт класичної музики «Ода незалежності» за участі Національної заслуженої академічної капели України «Думка», Національного академічного симфонічного оркестру України, Харківського національного академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка, Львівської національної філармонії, Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова», Національного одеського філармонічного оркестру (парк імені Тараса Шевченка); *Open Air* концерт «Кримський Дім об'єднує серця» та дискусійна панель на тему «Кримський погляд на Незалежність України» (Національний музей народної архітектури та побуту України); фотовиставка «Україно моя» (Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця»); книжкові виставки «До Дня Незалежності України» та «До Дня Державного Прапора України» (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого); відеоконкурс «Україно, ти потрібна мені» (Центральна бібліотека ім. Т. Г. Шевченка для дітей); прем'єрний показ фільму «Мій прапор» Є. Подобної (суспільний телеканал «UA: Перший»); марафон «Незалежність. Боротьба триває» (інформаційний телеканал «5 канал»); вітрильна регата «День Незалежності» (яхт-клуб *Riviera Riverside Marina*).

На відзнаку Дня Державного Прапора України та з нагоди Дня Незалежності України урочисті, культурно-мистецькі події різного спрямування відбулися по всій країні. Зокрема у Львові – Акафіст до Пресвятої Богородиці та ретроспектива українського гімну у виконанні чоловічої хорової капели «Дударик» під керівництвом Д. Кацала; Міжнародний фестиваль духових оркестрів та мажореток «Королівський Лев»; концерти співачки О. Мухи, гурту «Брати Гадюкіни», джазових виконавців А. Літвінюк, І. Гнидина, С. Федорчука, Ю. Швед. У Херсоні – Південний рок-фестиваль «ШевченкоФест 2.0»; концерт Національного заслуженого академічного народного хору імені Григорія Верьовки;

програма джазового оркестру «Музика Незалежності». У Полтаві – документальна виставка «На шляху до незалежності. Полтавщина»; конкурс «Вишиваний Кременчук»; флешмоб «Прапор єдності»; акція «Живий тризуб». У Запоріжжі – святковий концерт за участі Запорізького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. В. Г. Магара, Запорізької обласної філармонії та місцевих рок-гуртів. У Хмельницькому – документальна виставка від Українського інституту національної пам'яті «Пробудження нації». На межі Івано-Франківської та Закарпатської областей на вершині гори Піп Іван у відновленій будівлі астрономо-метеорологічної обсерваторії відбулася вистава «Нація» за однойменною книгою М. Матіос. Організаторами проєкту виступили Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка та Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Постановка транслювалася у прямому ефірі каналу «Суспільне: Карпати».

26 серпня Міністерство культури та інформаційної політики України презентувало програму всеукраїнського культурного діалогу «Національний круглий стіл». У межах цієї ініціативи передбачається проведення тематичних круглих столів у різних містах України – Києві, Одесі, Харкові, Чернівцях, Острозі, Кривому Розі та Полтаві. Науковці дискутуватимуть про культуру, мистецтво, мову, історію, релігію тощо. Модеруватиме заходи громадський і культурний діяч, журналіст О. Доній.

Вшанування пам'яті

29 серпня у рамках державних заходів до Дня пам'яті захисників України Український інститут національної пам'яті презентував у Києві на Михайлівській площі мистецьку виставку «ПЛЮС 1» з фотографіями та історіями про загиблих воїнів АТО/ООС. Учасники відкриття: голова Українського інституту національної пам'яті А. Дробович, заступник міністра у справах ветеранів О. Терещенко, автор фотографій родин загиблих українських захисників Ю. Білак, організатор експозиції М. Присяжнюк, родини загиблих українських захисників. Окрім фотовиставки проєкт «ПЛЮС 1» має також продовження у вигляді есеїв про військових, які написали українські письменники Ю. Андрухович, В. Шкляр, О. Ірванець, Т. Горіха Зерня, Л. Денисенко та ще шістнадцять авторів. Також у Музеї Майдану відбулися дві панельні дискусії на теми «Що сім років заважає парламенту ухвалити закон про воєнних злочинців?» та «Пошук сучасних традицій вшанування пам'яті».

По всій Україні проведено низку пам'ятних та національно-патріотичних заходів до 6-х роковин трагічних подій під Іловайськом. Зокрема у столиці – зустріч з очевидцями й учасниками боїв «Іловайський котел: спогади» (Музей Майдану), онлайн-марафон «Доба пам'яті» («Укрінформ»), виставковий проєкт «Століття незламних» (Майдан Незалежності), показ художнього фільму режисера І. Тимченка «Іловайськ 2014. Батальйон Донбас» та презентація книг «Історії героїв війни за незалежність України» (кінотеатр «Київська Русь»). Пам'ять загиблих воїнів ушанували також у Львові (виставка документальних фотографій М. Лисейка, О. Гляделова, М. Левіна та М. Дондюка «На спомин

про Іловайськ» та фотопроєкт К. Птахи «Війна. Родина. Україна»), у Харкові (відкрито пам'ятник Героям України С. Колодію та О. Лавренку), у Кропивницькому (інсталяція з бойових касок), у Дніпрі (мистецька акція «Я живий» та показ фільму «Війна заради миру» Є. Тітаренка), у Полтаві (презентація книги Українського інституту національної пам'яті «Капелани. На службі Богу і Україні»), у Житомирі (виставка особистих речей та фотографій загиблих бійців 95-ї окремої аеромобільної бригади ЗСУ), у Черкасах (фотовиставка І. Єфімова «Обличчя пам'яті»), у Кривому Розі на Дніпропетровщині (відкрито пам'ятник «Іловайський хрест», створений скульптором М. Гапоном).

27 серпня з нагоди 164-ї річниці від дня народження Івана Франка на Львівщині пройшли заходи із вшанування видатного майстра слова. Зокрема у Львівському національному літературно-меморіальному музеї Івана Франка презентовано унікальне видання філософської поеми «Мойсей» 1905 року. У Державному історико-культурному просторі заповідника «Нагуєвичі» проведено театралізовану екскурсію «Батьківською хатою Івана Франка». На батьківщині письменника у Дрогобичі відбулася п'ята урочиста церемонія нагородження лауреата Міжнародної премії імені Івана Франка. Цього року на розгляд журі було подано 19 робіт. У фінал потрапило три монографії. Відзнаку в галузі гуманітаристики здобув доктор історичних наук, професор кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету І. Сердюк (монографія «Маленький дорослий: Дитина й дитинство в Гетьманщині XVIII ст.»).

Інформаційна діяльність

Державний комітет телебачення і радіомовлення України оголосив лауреатів премії імені Івана Франка в галузі інформаційної діяльності. У 2020 році відзначено: монографію професорів В. Куйбіди та В. Бебика «Національна безпека в умовах інформаційних та гібридних війн» (номінація «За кращу наукову роботу в інформаційній сфері»); роботу С. Махуна «Fakebook. Гібридна війна у світі постправди точиться й на історичному полі» (номінація «За кращу публікацію у друкованих засобах масової інформації»); передачу «Історична правда. Українська ідентичність» телеканалу «Еспресо» (номінація «За кращу телепрограму»); передачу «Вся країна» Українського радіо (номінація «За кращу радіопрограму»). Також за високий рівень поданих на конкурс робіт та особистий внесок у збереження історичної пам'яті народу грамотами Держкомтелерадіо України нагороджено журналістів В. Дяченка (стаття «Про “тоголівську хворобу”, або Як ми святкуємо ювілеї Миколи Гоголя») та С. Чорну (книга «Під знаком тризуба»).

Мистецькі події

20–25 серпня у Києві тривав III Фестиваль високого мистецтва *Bouquet Kyiv Stage* під девізом «Життя триває». Тема, яка цього року об'єднала різні жанри мистецтва в єдиному просторі, – «Місто майстрів». Традиційно фестиваль зібрав шанувальників музики, візуального мистецтва, театру і літератури в

саду Національного заповідника «Софія Київська». Відкривав *Bouquet Kyiv Stage* концерт музики В. Польової «Простоспів», який виконав хор AVE на дзвіниці Софії Київської. Загалом культурним центром Дім «Майстер Клас» було організовано близько сорока подій, більшість з яких транслювалася онлайн. У музичній програмі: ювілейний марафон з нагоди 125-річчя композитора Б. Лятошинського «Лятошинський – Гала» (куратор проекту – піаніст Є. Громов); «Присвята Мирославу Скорику» (скрипалька Б. Півненко, піаністка А. Хмара); концерт «Дивосвіт Химер», присвячений творчості української художниці М. Приймаченко (музикант і композитор А. Кириченко); опера-реквієм *IVOV (Nova Opera)*; експериментальна програма «Букет для маестро Которовича» (опера співачка С. Чахоян, скрипалька М. Которович, Камерний ансамбль «АртеХатта»). Цього року мистецький фестиваль презентував низку прем'єр. Зокрема це – *In Memoriam* В. Сильвестрова (хор «Київ» під керівництвом М. Гобдича); музичний перформанс «Двоє майстрів» (музика В. Храпачова до фільмів Р. Балаяна у виконанні *Sed Contra EnsEmble*); програма *BAROQUE TWIST (New Era Orchestra)* під орудою Т. Калініченко); музичний проєкт «FusioFonia_Музика української землі» (фолк, етно, класика і джаз у виконанні І. Тараненка); джазові концерти *Nazgul Shukaeva Project* і Лаури Марті. Ще одним ядром *Bouquet Kyiv Stage* є візуальна програма, в межах якої було проведено художні виставки з фокусом на період шістдесятників, а також проєкти, що поєднують візуальне мистецтво з новітніми технологіями. Зокрема це виставка «Місто людей: графіка шістдесятників» (роботи О. Дубовика, О. Левича, О. Захарчука, М. Вайнштейна, В. Зарецького та А. Горської); експозиція «Спогад про майбутнє» (живопис О. Дубовика); виставка «Тіні» (скульптури від майстерні *GORN*); мінімалістична інсталяція під назвою «Альма-матір Міхаїла Булгакова» (Літературно-меморіальний музей М. Булгакова). Також фестиваль представив кілька нових напрямів. Серед них – літературний (дискусії, публічні інтерв'ю та вечірні поетичні читання за участі С. Жадана, І. Цілик, К. Калитко, А. Чеха, С. Андрухович, С. Тараторіної, П. Матюші та ін.) і театральний (перформанс режисера О. Ліпцина за поетичною збіркою лауреатки Національної премії України імені Тараса Шевченка М. Кіяновської «Бабин Яр. Голосами»). У дворі «Софії Київської» під сторічним ясенем проходили традиційні бесіди з митцями.

7–9 серпня відбувся онлайн XIV Фестиваль українського духу «Бандерштат», який традиційно об'єднує українські гурти всіх стилів та напрямів сучасної альтернативної музики. Події транслювалися на інтернет-платформах фестивалю та в ефірі радіо «Промінь». До уваги аудиторії – музичні лайви з українськими гуртами *O.Torvald*, «Bez обмежень», «Карна», «Фіолет», «Тартак», «Тінь сонця», *Kozak System*, *Entree*, *Panchyshyn*, а також новий проєкт шоумена та музиканта І. Марунича. Гостями гутіркової сцени стали актор та режисер А. Сеїтаблаєв, музикант О. Положинський, співачка та телеведуча А. Рудницька, засновники «Бандерштату» І. Гузь та С. Мартинюк, журналіст О. Доній, громадський діяч Б. Береза. Літературна сцена, яка відбулась за підтримки видавництва «Наш Формат», зібрала у своїх ефірах таких письмен-

ників, як К. Бабкіна, П. Матюша, О. Михед, І. Семесюк, С. Мартинюк та Д. Вербич. На замовлення «Бандерштату» команда тревел-проєкту *Blog360* відзняла ролик про Луцьк, в якому зібрано всі стильні локації волинського обласного центру, прокладено цікавий маршрут прогулянки. Захід реалізовано за підтримки Українського культурного фонду.

29–30 серпня пройшов IV Міжнародний онлайн-фестиваль музики та інновацій *Intercity live: Eurotrip*. Під час цілодобового стріму з різних міст України та Європи, який можна було подивитися на *Youtube*-каналі «Телебачення Торонто», виступило більш як півсотні українських та закордонних артистів, серед яких гурти «Хамерман Знищує Віруси» з Києва, *Tvorchi* з Тернополя та *Zapaska* з Хмельницького. Окрім музики на *Intercity live* було представлено роботи Міжнародного фестивалю актуальної анімації та медіа-мистецтва *Linoleum*, Міжнародного фестивалю короткометражного кіно *Wizart* та фестивалю графіті й стріт-арту *Alarm*. Організатори заходу: Вінницьке мистецьке об'єднання «Плай» разом із польськими партнерами «Асоціація GET UP», *kontrabass promo*, Лінія Втечі, *Module*, Шпиталь Рекордс, *Respublica FEST*, ЛЮК та Радіо Єден.

Львівські митці презентували мистецький проєкт – оперу-міф «Ukraine – Terra Incognita. У 5 міфах», присвячений оперному співакові, Героєві України Василеві Сліпаку. Частина цього дійства можна було переглянути онлайн 24 серпня. Авторкою ідеї є режисер та співачка У. Горбачевська. Музика «Ukraine – Terra Incognita» – результат багаторічного вивчення архаїчного співу композиторки М. Олійник. У виставі поєднано давні пісні, симфонічну музику, фріджаз, відеоарт та інноваційні костюми. Народний спів у ній повністю замінив академічну манеру подачі звуку у вокальних партіях. Разом із відомими митцями оперу творять молоді українські виконавці. Зокрема у команді: театральні актори М. Береза, М. Свіжинський, Я. Федорчук, С. Лешишак, музикантка Я. Сасенко, виконавець давніх пісень Д. Іванів, музикант гурту «Чорноморці» С. Бадюк, співачка О. Баландюх та інші. Проєкт фінансово підтримали Міжнародний фонд «Відродження», Український культурний фонд, а також сотні людей із України та світу.

19–24 серпня у Львові тривав V Міжнародний фестиваль Параджанова на Левандівці. Цього року темою культурно-просвітницького проєкту стала посткарантинна реальність. Гості мали можливість відвідати кінопокази, театральні вистави, візуальні проєкти, музичні виступи, літературні зустрічі, дискусії, екскурсії, лекції та майстер-класи для дорослих і дітей. Зокрема у програмі – мистецька резиденція від кураторки О. Каїнської, творча зустріч з актором І. Гаврилюком, фільми С. Параджанова від колекціонера О. Мандрика, виставка «Історія Левандівки на старих фотографіях» від С. Гдакович та інтерактивна інсталяція «Шахова партія» від А. Смірнова.

15–21 серпня в Історико-культурному комплексі «Запорозька Січ» у Запоріжжі відбувся мистецький фестиваль *ArtForum*. Його організували запорізька «Платформа спільних дій», «Запорізький медіа-центр», Національна спілка художників України та Національний заповідник «Хортиця». Подію

урочисто відкрили А. Любка, О. Ройтбурд, М. Вайсберг, О. Придувалова, Г. Дюговська, В. Белибердін, В. Омелян, А. Пушкарьов, Н. Красильникова, представники Національного центру Олександра Довженка та Музею імені Івана Гончара. Відвідувачам було запропоновано різноманітну мистецьку програму: виставки, презентації книжок, панельні дискусії, благодійний аукціон та багато іншого. Постійно діючою локацією форуму став хаб «Платформа спільних дій», в якому демонструвалися, зокрема, картини О. Придувальної, скульптури В. Балибердіна, вироби з лози Г. Дюговської, картини і витинанки А. Пушкарьова. У сквері біля Концертного залу імені Михайла Глінки пройшов Фестиваль дитячої літератури і творчості «Книголісся» та показ українських фільмів просто неба.

14–16 серпня у львівському Палаці культури імені Гната Хоткевича пройшов Фестиваль миттєвого мистецтва. Подію присвячено імprovізації за п'ятьма напрямками – театр, танець, музика, література, візуальне мистецтво. Гостям запропоновано лекції, майстер-класи та програму мистецьких перформансів від таких майстрів імprovізації як хореографиня М. Бакало, джазовий контрабасист М. Токар, *Ma3gum Improv Group* та інших. Фестиваль миттєвого мистецтва відбувся за підтримки Управління культури Департаменту розвитку Львівської міськради.

23 серпня День міста відсвяткував Харків. У програмі – виступи просто неба солістів і музикантів «Схід *Opera*» та Великого академічного Слобожанського ансамблю пісні і танцю, Міжнародний фестиваль вуличного мистецтва, показ колекції вишиванок «Слобожанка», фотодокументальна виставка тощо.

Музика

6–26 серпня у Національній філармонії України тривав XI Музичний форум «Літні музичні промені». Вперше програма цього фестивалю транслювалася наживо у форматі онлайн. У концертах лунали найпопулярніші фрагменти із опер італійських та французьких композиторів XIX та початку XX століть, класика, джаз та популярна музика у виконанні таких колективів, як Київський камерний оркестр, Національний камерний ансамбль «Київські солісти», Національний ансамбль солістів «Київська камерата» та Біг-бенд Національного академічного духового оркестру України. Свої сольні концерти дали, зокрема, н. а. України Б. Півненко та з. а. України Д. Таванець. Своєрідною кульмінацією фестивалю «Літні музичні промені» став сольний виступ одного з яскравих представників гітарної виконавської школи України, соліста Національної філармонії України, з. а. України А. Остапенка.

15–30 серпня у Львові пройшов VII Міжнародний музичний фестиваль «Музика в старому Львові», організатором якого незмінно виступає Львівська національна філармонія. Цього року подію присвячено сторіччю від дня народження Папи Римського Івана Павла II та 155-річчю від дня народження митрополита А. Шептицького. Частина мистецьких заходів транслювалася онлайн. Саме у такий спосіб відбувся культурний обмін між фестивалями «Музика в старому Львові» та «Музика в старому Кракові». У рамках львівського

фестивалю відбулося вісім подій, кожна з яких розкрила багатогранність музичної культури Львова. Серед них – концерти Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова» під орудою С. Бурка (на площі Архикатедрального Собору святого Юра та у церквах сіл Віжомля та Прилбичі на Львівщині), «Панорама старого міста» за участі АКО «Віртуози Львова» (на оглядовому майданчику готелю «RIUS»), виступ квінтету духових інструментів *Lemberger Gold Brass* (на подвір'ї Палацу Потоцьких) та сольний концерт гітариста М. Гончарова (у трапезній Львівського музею історії релігії). Фінальним акордом фестивалю «Музика в старому Львові» стала подія «Шляхетне бароко» у Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської національної філармонії.

8–9 серпня у Дніпрі в форматах онлайн та офлайн відбувся V Міжнародний джазовий фестиваль «Джаз на Дніпрі. New Story». Ведучими онлайн трансляції музичних подій стали співзасновники радіо «Аристократи» Я. Лодигін та В. Чачибая. У насиченій фестивальной програмі – віртуальні телеподорожі до джазових музеїв світу, інтерв'ю із відомими світовими зірками, відеофрагменти їхніх виступів на фестивалях минулих років, імпрези українських музикантів, вікторини тощо. «Живий концерт» проводився на Фестивальному причалі за підтримки міської програми «Культурна столиця». Ведучою програми була музикознавиця О. Смикова. Пролунало чимало мелодій і ритмів у виконанні представників української джазової сцени, серед яких – бігбенд Ю. Паламарчука, квінтет Ю. Біленка, квартет І. Кручиненка, гурти «Кредо», «Бугі Денс», Л. Марті, Ю. Мандіч.

10–23 серпня в Одеському національному академічному театрі опери та балету і в Одеській обласній філармонії тривав VI Міжнародний музичний фестиваль *Odessa Classics*. У програмі – 12 концертів зірок європейської класичної сцени, Всеукраїнський конкурс молодих піаністів імені Серафими Могилевської, виставка художника Ю. Єгорова та лекторій з історії класики. Найяскравішою подією фестивалю став *open-air* концерт на Потьомкінських сходах.

30 серпня на Софійській площі Києва з ініціативи головного режисера Національної опери України А. Солов'яненка пройшов масштабний *open-air* концерт «Зірки світової опери». У виконанні Л. Монастирської, О. Кульчинської, В. Плужнікової, В. Дитюка, А. Бондаренка та Є. Орлова та у супроводі симфонічного оркестру і хору *Kyiv Opera Theatre* під батугою диригента В. Плоскіни пролунали знамениті оперні хіти В. А. Моцарта, Г. Доніцетті, Ш. Гуно, П. Масканьї, Дж. Верді, Дж. Россіні, Ж. Бізе, Ж. Оффенбаха, М. Лисенка. Також скрипалька Б. Півненко зіграла легендарну «Мелодію» М. Скорика. Проект реалізовано за підтримки Департаменту культури КМДА та Національної Спільки театральних діячів України.

15 серпня на сцені Львівської опери без глядачів у залі, у форматі телезйомки відбувся концерт Національного проекту «Українська пісня / *Ukrainian Song Project*». Переможницею 2020 року стала співачка *Shy* із піснею «Цілуй мене». Призом для молодої виконавиці буде запис та продюсування пісні на вітчизняній студії *FOXXSTUDIOS*, зйомка відеокліпу та медійна підтримка від команди «Української пісні». Фаворита обирало експертне журі: генеральний

продюсер Національного проєкту «Українська пісня» Т. Курчик, музичний продюсер телеканалу «Україна» і «Музична Платформа України» Г. Вітер, генеральний продюсер радіохолдингу «ТАВР Медіа» В. Дроздов, виконавчий директор Національного проєкту «Українська пісня» і засновник *Kontramarka.ua* О. Порядченко та музичний продюсер В. Лисиця. Проєкт зібрав на одній сцені таких відомих артистів, як «Без Обмежень», *TAYANNA*, Г. Вітер, А. Мірзоян, *Jerry Heil*, З. Огнєвіч, *NAVI*, А. Пивоваров, М'ята, *Grohotsky*, І. Федишин, *SAMVEL*. Разом з ними виступили фіналісти конкурсного відбору *Shy*, *Edgar&Emma*, *Jane*, *Vidverto* та *Uliana Royce*. 24 серпня, у День Незалежності України, «Українську пісню» показав телеканал «Україна».

17–19 серпня у Житомирі в телевізійному форматі пройшов VI Міжнародний молодіжний фестиваль «Пісенний Спас» імені Володимира Шинкарука. Учасники з усього світу змагалися у трьох номінаціях: «Виконавець естрадної пісні», «Авторська пісня і пісенна поезія», «Конферансьє». Гранпрі здобула К. Стещенко з Луганщини. Окрім конкурсної програми, фестивалі дні було насичено виставками, ярмарками, літературними та мистецькими алеями та концертами за участі переможців конкурсу минулих років і почесних гостей «Пісенного Спасу» А. Рудницької, А. Кондратюка, М. Одольської та інших.

5–14 серпня Національна суспільна телерадіокомпанія України провела мистецький конкурс для обрання пісні, яку виконають учасники національного відбору на участь у дитячому пісенному конкурсі «Євробачення-2020». Перемогу здобула пісня, яку написали у співавторстві бандуристка М. Круть та соліст гурту *Adam* М. Клименко.

У серпні в рамках прямоєфірного проєкту *EVE8* за підтримки Українського культурного фонду було організовано трансляції виступів електронних музикантів у різних замках і фортецях України. Зокрема у проєкті взяли участь музиканти і діджеї: Д. Авксентьєв (Кам'янець-Подільська фортеця на Хмельниччині); Д. Колосова й *Nastia* (Підгорецький замок на Львівщині); П. Левченко/*Cerasa* (Аккерманська фортеця на Одещині) та *Stanislav Tolkachev* (замок Паланок у Мукачеві).

Освітній центр з прав людини у Львові оголосив переможців конкурсу каверів на пісню «Різні. Рівні», яку її творці – українські виконавці *Alina Pash*, С. Бабкін, *Latexfauna*, *KRUTЬ*, *Gurt [O]*, *YUKO*, *Constantine*, *Ofliyan*, називають Маніфестом толерантності. Перемога дісталася львівському подружжю музикантів *Bozhyk Duo* – піаністці Юлії та скрипалю Олександрю Божикам. Як приз вони отримують запис та продюсування авторської композиції на одній із українських студій звукозапису *Jenny Records*.

3 серпня українські хіп-хоп виконавці об'єдналися, аби показати, що вітчизняний реп існує. Артисти створили треки під хештеком *#RapInPeaceUA* у відповідь на закиди щодо безперспективності хіп-хопу в Україні (матеріал музичного оглядача О. Варениці «Чому український рэп нуждается в перезагрузке»). Упродовж дня було випущено більше ніж 25 роликів від понад 30 виконавців, зокрема таких, як *alyona alyona*, *ОТОУ*, Білий Бо, Шершень, *ДЫКТОР*, Дядя Вова, *KALUSH*, Денні Дельта та інших.

Столичний Будинок культури «Masterskaya» презентував цикл міні-фільмів «За сценою», присвячений вітчизняним електронним музикантам. Першим героєм проєкту став київський музикант і саундпродюсер Саша Філоненко.

Театр

28 серпня Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка провів ювілейний вечір з нагоди свого сторіччя. У святковому заході взяли участь, зокрема, президент України В. Зеленський, міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. За вагомих особистий внесок у розвиток театрального мистецтва, високу професійну майстерність та багаторічну плідну творчу діяльність президент України вручив артистам театру нагороди: О. Задніпровському (орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня), А. Хостікоєву (орден князя Ярослава Мудрого V ступеня), О. Ступці та Н. Сумській (орден «За заслуги» II ступеня), В. Баші та О. Стальчуку (орден «За заслуги» III ступеня) та Л. Руснак (орден княгині Ольги III ступеня).

У серпні відбулися такі театральні прем'єри: трагікомедії «Крум» за мотивами однойменної п'єси класика ізраїльської літератури Х. Левіна (Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка); «Забута втрата» К. Лук'яненко (літня сцена Київського академічного театру ляльок «Замок на горі»); комедії «Приборкання норавливого» за п'єсою Я. Стельмаха (Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка); балету «Панночка та хуліган» за твором В. Маяковського (Сумський обласний академічний театр драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна).

Київський національний академічний Молодий театр до відкриття театрального сезону отримав нову айдентику. Її створили студентки школи *Projector* О. Кузовкіна та А. Борисова. Зокрема оновлено дизайн афіш, навігації, соцмереж та рекламних носіїв. Головним образом логотипу залишається маскарон, що на фасаді театру.

Візуальні мистецтва

Від 20 серпня розпочав роботу Міжнародний фестиваль сучасного мистецтва *Kyiv Art Week*. Цього року в онлайн-форматі він триватиме до 31 жовтня. У цифровому просторі фестивалю завдяки 3D технологіям відтворено зали київського виставкового центру *Parkovy*, які стали віртуальним майданчиком для презентацій галерей, дискусій та освітніх подій. Саме тут 20–23 серпня пройшов ярмарок сучасного мистецтва *Kyiv Art Fair*. Сотні робіт художників і скульпторів було представлено більш ніж тридцятьма українськими галереями та самоорганізованими художніми об'єднаннями, зокрема такими, як *Abramovych Art*, *Bereznitsky Art Foundation*, *Art gallery Lavra*, *M¹⁷*, *Voloshyn Gallery*. 27 серпня в рамках фестивалю відбувся круглий стіл «BURO 24/7. Як справи в українському мистецтві? Піде в нікуди чи в діджитал?» за участі головної редакторки онлайн-видання *BURO 24/7* Т. Соловей, куратора *Kyiv Art Week*

Є. Березницького, засновника *Voloshyn Gallery* М. Волошина та артдиректорки *Abramovych Art* В. Кулікової. А 29 серпня конференцію про місце справедливості в мистецтві провів письменник, філософ і славіст Б. Гройс.

13 серпня на території Національного заповідника «Софія Київська» відбулася презентація Міжнародного бієнале «Скульптура просто неба – 2020 та 2022» та урочисте відкриття фонтану «Цхра Цкаро / Дев'ять Джерел» (автори: Д. Шарашидзе, Г. Міміношвілі). Цю кінетичну скульптуру присвячено темі бієнале «Геній місця» та сторіччю від дня народження італійського поета та художника Тоніно Гверри. Фонтан працюватиме в Софійському саду біля Будинку митрополита до 30 вересня. Мета проєкту – сприяти розвитку в Україні міждисциплінарних практик мистецтва в громадському просторі (*public art*), продемонструвати можливості скульптури, просторових інсталяцій, артоб'єктів у формуванні міської ідентичності.

21–23 серпня у столичному Національному комплексі «Експоцентр України» пройшов Всеукраїнський архітектурний фестиваль *PROSTONEBA* – простір для спілкування та обміну досвідом архітекторів, дизайнерів, урбаністів, компаній-виробників, інвесторів та мешканців міста. У лекторії фестивалю українські та закордонні фахівці презентували свої проєкти та досягнення, зокрема такі, як «Реновація заводу Арсенал» (головний архітектор *AVG Group* О. Максимов), будинок-студія для гурту *THE HARDKISS* (архітектор А. Гутовський), «Архітектурні читання» (архітекторка Г. Бондар). У рамках події відбулися також виставки, майстер-класи, конкурси, батли тощо. Організаторами фестивалю виступили Агенція з архітектури та дизайну *Zdorenko Agency* та журнал *Prima Interior*.

5 серпня столичний *PinchukArtCentre* оголосив імена номінантів VI Міжнародної премії в галузі сучасного мистецтва *Future Generation Art Prize*. Ними стали два десятки молодих митців із 18 країн світу, серед яких Я. Малащук та Р. Хімей з України.

Від 27 серпня до 13 вересня у столичному просторі «D.HUB» тривала виставка *ZLAM: art meets design*. Мистецький експеримент втілює український дизайнер інтер'єрів Ю. Зименко. Він об'єднав картини М. Білоуса, Є. Петрова та Р. Мірзоева в 20 концептуальних експозиціях разом із предметами українських дизайнерів, серед яких В. Якуша, К. Соколова, Д. Сівак, Ю. Зименко, С. Зброя, Ю. Яланжи, а також культовими предметами від В. Пантона, А. Якобсена, Е. Саарінена та інших. Упродовж виставки відбувалися екскурсії, лекції, дискусії мистецтвознавців та галеристів.

Також у Києві експонувалися виставки: «Найдовший рік» – живописні роботи Р. Лужецького (Національний музей Т. Шевченка); «Синтези ХХ» – картини київських художників П. Бевзи, М. Гейка, П. Лебединця та О. Литвиненка (Національний музей українського народного декоративного мистецтва); «Персональні “Сліди”» – роботи Віктора й Наталії Проданчуків та І. Федоренко (МВЦ «Музей історії міста Києва»); живопису та керамічних скульптур О. Малих та Г. Міміношвілі («Білий світ»); «Архів випадкових зустрічей. Відділ печалю» – живописні роботи, відео та інсталяції М. Карабіновича («Voloshyn

Gallery»); «Майстри сучасного пейзажу з колекції галереї» та «То є любов» – живописний проєкт Н. Корф-Іванюк («Триптих Арт»); «Роботи за описом» – живопис К. Лісовенко (Аукціонний дім «Корнерс»); «Візуальні тригери» – живопис С. Кондратюка («ArtPortal 11»); «Інше» – твори Д. Грека, О. Малихи, П. Сметани, В. Татарського та О. Ясенєва («Imagine Point»); «100 днів самотності» – роботи сучасних художників, створені під час карантину («Кооператив»); *Play Pause Stop* – мереживні колажі та проєкт *My Alphabet* А. Копиці («The Naked Room»); «Citius! Altius! Fortius! Мистецтво і спорт» – твори українських митців на тему спорту з колекції Фундації Березницьких («Bereznitsky Art Foundation»); «Митець і мета» – стріт-арт і графічні роботи Г. Зінківського («M17»); «Гедоністи на карантині» – живопис Д. Мо Мот (онлайн-галерея «AVANGARDEN»).

18–21 серпня у Харкові за підтримки Українського культурного фонду відбувся *Kharkiv Photo Forum*, присвячений дослідженню Харківської школи фотографії. У форумі, який транслювався онлайн, взяли участь мистецтвознавці, фахівці в галузі історії фотографії, дослідники сучасного мистецтва, фотографи та куратори з різних країн світу. Вони провели 11 лекцій у секції «Харківська фотографія: минуле і сьогодення» та 7 лекцій на тему «Між Заходом та Сходом: зв'язки українських фотографів». Серед головних подій *Kharkiv Photo Forum*: презентація монографії історика української фотографії Т. Павлової «Український авангард: Харків»; розмова художника О. Шульгіна і фотографа В. Марущенка про «Останні роки СРСР: Київ, Харків, Москва»; розмова харківського фотографа С. Лебединського та журналістки В. Бавикиної про проєкт «Музей фотографії»; круглий стіл «Історія рухомих картинок. Нові медіа в українському сучасному мистецтві». У межах заходу працювали онлайн-виставки Харківської школи фотографії. Форум організували Український клуб колекціонерів сучасного мистецтва, Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Центр сучасного мистецтва *YermilovCenter* та Харківська Муніципальна галерея.

17–27 серпня у Вінниці з ініціативи н. х. України В. Козюка та підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України і Вінницької ОДА проведено IV Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник/The best artist 2020». Його учасники відтворювали на своїх полотнах міські пейзажі, історичні місця та пам'ятки культурної спадщини Вінниці та Поділля. У конкурсі взяло участь 32 художники. Через карантинні обмеження 16 митців із закордону долучилися до заходу онлайн. Гранпрі в номінації «кращий художник» здобув Б. Макаренко з Києва. Також цього року визначено лауреатів премії імені Валерія Гагамяна. Ними стали О. Брітцев та Н. Кірман із Харкова. Упродовж десяти днів пленеру відбулися творчі майстерні, виставки, майстер-класи, лекції, семінари та мистецький квест «Вінницька палітра – сучасне і минуле».

15–25 серпня у місті Бучач на Тернопільщині, селищі Горовиця на Львівщині та у самому Львові тривав Міжнародний живописний пленер «Мистецькими шляхами Пінзеля». У ньому взяло участь два десятки художників із різних областей України, а також Литви, Латвії та Естонії. На їхніх живописних

полотнах постали замки, церкви та інші історико-культурні пам'ятки, пов'язані з творчістю майстра. 24 серпня на території Стрийського парку у Львові відбулася підсумкова пленерна живописна виставка. Захід організували: БФ «Відродження історико-культурної спадщини України імені Героя України Б. Г. Возницького», Львівська обласна організація Національної спілки художників України, Рівненська обласна організація Національної спілки художників, ГО «Бучач-АРТ» та ін.

15–29 серпня у місті Полонне на Хмельниччині відбувся Міжнародний керамічний пленер «Фенікс». У програмі – виставка керамічної плитки, майстер-класи, лекції та презентації. Відвідувачі мали можливість взяти участь у створенні мозаїчної картини, яку було зібрано у велике художнє панно. Також учасники пленеру створили унікальну вогняну скульптуру «Керамічне дерево», яка стане окрасою Полонного. Ініціатором проведення заходу виступив Благодійний фонд Святого Валентина.

3–16 серпня у селі Яноші Берегівського району пройшов VII Закарпатський пленер скульпторів, організований ГО *Pro Arte-Munkacs*. Учасниками мистецького заходу стали українські митці В. Вінковський, Е. Русин, К. Синицький, Б. Корж, Е. Гіді-молодший та В. Роман. Виставку скульптур з каменю, кераміки та металу, створених під час симпозіуму, було відкрито у приміщенні Генерального консульства Угорщини у Берегово. Створені митцями роботи прикрашатимуть громадський простір населених пунктів Закарпаття.

5 серпня у Чугуєві на Харківщині відбулося закриття XXI Репінського пленеру, в якому брали участь дванадцять українських художників. У виставковому залі Культурного центру «Імідж» було представлено експозицію робіт учасників пленеру, а у міській Художній галереї пройшла церемонія вручення премії ім. І. Ю. Репіна. Лауреатами стали М. Гуйда за серію робіт «В єдиному просторі» (номінація «Живопис»), В. Христенко за серію офортів «Козацькі хрести» (номінація «Графіка») та О. Коваль за цикл статей «Класичні («репінські») традиції та неоавангардне спрямування у творчості сучасних митців Слобожанщини» і монографічне дослідження «Творення знаку: начерки лінгвостетики та семіотики мистецтва» (номінація «Мистецтвознавство»).

Від початку серпня на території Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка тривав пленер «Портрет груші: Франкове дерево під пензлем львівських художників». У добродійній акції з порятунку груші І. Франка взяли участь художники О. Падовська, О. Пухінда, О. Каменецька-Остапчук, І. Фартух, Л. Рось, О. Мікула, Є. Потапов, К. Потапова, Н. Курій-Максимів, М. Максимів та О. Сколоздра. 28 серпня проведено виставку та аукціон пленерних робіт.

20 серпня у Лубенській галереї образотворчого мистецтва ім. Г. Стеллецького на Полтавщині відбулося урочисте відкриття XIX Всеукраїнської виставки декоративного мистецтва «Світ Божий як Великдень». В експозиції представлено понад 200 найрізноманітніших робіт від близько сотні авторів з усієї країни: декоративний живопис, великодня писанка, гобелени, ручний розпис по тканині та дереву, дерев'яні та керамічні скульптури, ляльки та багато

іншого. Виставку організовано Національною спілкою художників України разом із Полтавською організацією спілки художників України та Лубенським краєзнавчим музеєм імені Гната Стеллецького.

Експозицію Вінницького обласного краєзнавчого музею доповнено новим вітражем місцевого художника Л. Гринюка «Лицарі Поділля», який став розкішним оздобленням козацької зали. У композиції зображено герб Війська Запорозького Низового, тризуб та герб міста Вінниці. Ще одна робота Л. Гринюка «Стара Вінниця» за мотивами акварелі польського художника XVIII ст. Наполеона Орди увійшла до музейної експозиції «Історія міста на зламі XIX–XX століть».

У містах України розгорнуто виставки: «Львівська школа акварелі» – акварельні роботи львівських митців (*PM Gallery* у Львівському палаці мистецтв); «Від оптичної ілюзії – до цифрової реальності» – ретроспектива розвитку львівської фотографії (Львівський історичний музей); «Одкровення» – живопис І. Марчука (галерея «Євро-Арт» у Рівному); «Плямки» – ілюстрації О. Грехова (простір «Лятушо» у Харкові); «Капсули» – роботи майстра-різьбяра В. Козака (музей «Громадянський подвиг Дніпропетровщини в подіях АТО» у Дніпрі); «Графіка в межах міста» – естамп волинських митців (Галерея мистецтв у Луцьку); «Шлейф мрії» – живопис Т. Рябенко (Миколаївський міський палац культури); «На щастя, на долю» – графіка Г. Лук'яненко (Черкаський обласний художній музей); «Літні мотиви у творчості М. І. Колядка» – пейзажі та натюрморти митця (Черкаський обласний краєзнавчий музей); «Місячний маскарад тіней або Фігури Фантомів» – графічні роботи Л. Дахової (Рівненський обласний краєзнавчий музей); живопис, графіка, кераміка учасників пленеру «Козацька вольниця» (Тульчинський районний краєзнавчий музей); «Мелодії рідного краю» – живопис А. Шаповалова, «Мистецтво на карантині» – роботи Ф. Полонського, створені за допомогою туші та пера (Музей мистецтв у Кропивницькому); «Графічні мініатюри М. Прокопенка» (Художньо-меморіальний музей Олександра Осмьоркіна в місті Кропивницькому); «Музика сфер» – живопис Ю. Єгорова (Одеський музей Західного та Східного мистецтва); «Славені імена Полтавщини» – живопис, кераміка, порцеляна полтавських митців (Полтавський художній музей імені Миколи Ярошенка); «Духовний простір рідної землі» – пейзажі, натюрморти та кераміка М. Рибіної-Ткач (Чернігівський обласний художній музей ім. Г. Галагана); «Крізь віки» – картини О. Солов'я (Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній»).

13 серпня у столиці на «Площі зірок» встановлено іменний знак на честь художника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка І. Марчука. Також упродовж місяця на великих екранах ТРЦ *Gulliver* можна було побачити 24 картини І. Марчука із серії «Генотип вольності».

4 серпня, у День народження режисера і педагога Е. Митницького, відкрито меморіальну дошку на його честь у Київському академічному театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра, який Е. Митницький заснував і довгі роки очолював.

На Житомирщині відкрито пам'ятник н. х. України, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка, почесному академіку НАМУ М. Максименку. Скульптурне погруддя майстра постало перед місцевою школою мистецтв у Андрушівці, яка з червня носить його ім'я. Над проектом пам'ятника працювали житомиряни н. х. України В. Феценко та з. х. України Ю. Дубінін.

17 серпня у столичному сквері імені Андрія Кузьменка відкрито пам'ятний знак українському співакові А. Кузьменку, а на фасаді Палацу культури «Кристал» у місті Новояворівську Львівської області презентовано стінопис із його зображенням, який створив львівський художник С. Владика. Мурал є частиною проекту із вшанування пам'яті митця «Скрябін. Початок...». Цього дня музиканту та телеведучому, засновнику гурту «Скрябін» А. Кузьменку за визначні особисті заслуги у формуванні вітчизняного культурного простору, вагомий внесок у розвиток національного музичного мистецтва, багаторічну плідну творчу та громадську діяльність посметно присвоєно звання Героя України з удостоєнням ордена Держави.

24 серпня у центрі Краматорська відкрито скульптурну композицію «Народжені в Україні». Образи українських художників К. Малевича, О. Архипенка, Д. Бурлюка і М. Бойчука відтворив у камені з. х. України В. Гутиря.

28 серпня у Музеї національно-визвольної боротьби Тернопільщини відбулося відкриття монумента «Свята Покрова – опікунка українського війська», який за підтримки канадської Фундації «Будучність» створив український скульптор П. Кулик.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

22–30 серпня у Києві відбувся Міжнародний кінофестиваль «Молодість». Організатори підготували насичену програму, до якої увійшло більш як 250 фільмів і кілька десятків різних фестивальних програм. Відкривала подію драма режисерки Д. Онищенко «Забуті». Цього року національний кінематограф представлено широко й різноманітно. Зокрема українські фільми були в усіх трьох міжнародних конкурсах: у студентському – «Дім, милий дім» (А. Морозова) та «Ми більше ніколи не заблукаємо разом» (Є. Кошин); у короткометражному – «Бульмастиф» (А. Буковська), у повнометражному – «Парфенон» (М. Кведаравічюс). А програму «Дивись українське!» сформувало понад 50 картин. Фестивальні фільми можна було переглянути у кінотеатрі «Жовтень», Будинку кіно, а також онлайн. Церемонія відкриття «Молодості», нагородження переможців, покази стрічок дитячої програми *Molodist Teen Screen* і щоденні безплатні покази проходили у кінотеатрі просто неба під Аркою Дружби народів, спеціально створеному для фестивалю. Перемогу в Національному конкурсі здобула українська короткометражна стрічка «Схрон» О. Войтенко. Спеціальні дипломи журі отримали фільми: «Бульмастиф» А. Буковської, «Прощавай, Свето» Н. Канарьової та «Врятуйте мене, лікарю!» Д. Грешка. Роботу А. Буковської «Бульмастиф» визнано також найкращим короткометражним фільмом у міжнародному конкурсі. Спеціальну відзнаку

журі *Boat Meeting* вручено кінопроекту «Нижній горизонт» режисерки Ж. Озірної та продюсерки І. Ковальчук. Цього року фестиваль став майданчиком для прем'єрних показів українських фільмів, зокрема таких, як «Let It Snow» С. Капралова, «Ми є... Ми поруч» Р. Балаяна, документальних стрічок «Поїзд Київ – Війна» К. Грицюка, «Ваш Василь» (про В. Стуса) С. Рудюк та О. Авшарова, «Вусатий фанк» О. Ковша. Дебютний повнометражний документальний фільм «Земля блакитна, ніби апельсин» української режисерки І. Цілик заклав Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість».

5–9 серпня у столиці тривав Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів *KISFF 2020*. У програмі – 12 кінопоказів у кінотеатрі «Київська Русь» та стрімінгові трансляції на сайті фестивалю. Усі обговорення пройшли в онлайн-форматі. *KISFF* представив міжнародний та український конкурси, низку програм на теми екологічних загроз, глобального споживання, перевиробництва та джентрифікації, надмірного доступу до інформації, емоційної близькості та людяності, а також присвячені питанням ізоляції. Гранпрі українського конкурсу здобула стрічка «Килим» Н. Кисельової. Спеціальну відзнаку журі вручено В. Ляху за фільм «Метаробота». Приз глядацьких симпатій отримала робота С. Сантімова «Сурогат».

12–16 серпня у форматі онлайн пройшов ХХІІІ Фестиваль українського короткометражного кіно «Відкрита ніч. Дубль 23». Церемонія нагородження переможців відбулася просто неба на столичному Подолі. До складу журі увійшли: виконавча директорка Української кіноакадемії А. Мачух, продюсерка Н. Лібет, актриса І. Мак, режисери А. Лукіч, В. Ільков та М. Лиськов. Цього року за перемогу у конкурсній програмі змагалася одинадцять короткометражних стрічок від молодих режисерів. Гранпрі фестивалю поділили між собою фільми «Шпілі-вілі» І. Шохи та «Зловмисник» В. Шевченка. У рамках позаконкурсної програми відбувся спеціальний показ фільму «Анна» Д. Беренсона, знятий у копродукції України, Ізраїлю та Великої Британії. А ретроспективна добірка «Перші кроки» запропонувала переглянути дебютні й студентські роботи вже знамих режисерів, серед яких – М. Врода, Т. Ткаченко, Т. Томенко та О. Санін. Організатором фестивалю виступила ГО «Нарешті» за підтримки Державного агентства України з питань кіно та Київської міської держадміністрації. Президентом «Відкритої ночі» є український кінорежисер і сценарист М. Ілленко.

8–9 серпня у мальовничому селі Бобриця на Київщині за підтримки Держкіно відбувся ІІІ Міжнародний кінофестиваль *Bobritsa Film Festival*. Фестиваль зареєстровано на міжнародній платформі *FilmFreeway*, де й проходили перегляди і голосування. Цього року на конкурсну програму було представлено 24 роботи з 15 країн світу. Фішкою події є фільми, дія яких відбувається в маленьких містечках, селах або у невеликих співтовариствах. Серед переможців – режисери А. Чистяков і Р. Краснощок (студентська робота «Між рядками») та К. Кравцова (документальний фільм «Шелест кроків»). Окрім конкурсних робіт фестивальна аудиторія мала можливість подивитися найкращі українські стрічки минулого року – «Мої думки тихі» А. Лукича, «Додому» Н. Алієва,

«Наші котики» В. Тихого, «Портрет на тлі гір» М. Руденка, «Кохання» М. Лиськова, «Екс» С. Лисенка, «Халепка на 5 baksiv» М. Латика, «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» М. Кострова. *Bobritsa Film Festival* організовано за ініціативи представників громади села та за підтримки Бобрицького благодійного фонду «Розвиток і благоустрій» і Бобрицької сільради.

26 серпня на платформах порталу *delo.ua* транслювалося нагородження переможців професійного рейтингу «Знято в Україні. TV: найкраще за 10 років». Загалом у проєкті взяло участь 90 українських телекартин. Серед найрейтинговіших було названо, зокрема, серіал «Спіймати Кайдаша» О. Тіменка (СТБ), документальні фільми «Зима, що нас змінила» В. Тихого («1+1») та «Слов'янськ. Початок війни» А. Шевченка (ICTV). Проєкт «Знято в Україні» організовано *Delo* разом із компанією «Медіа група Україна».

21–23 серпня на Київщині та Черкащині відбувся марафон «Кіно просто неба». Кінопоказ організовано за сприяння Благодійного фонду «МХП – громаді» у партнерстві з Асоціацією «Сприяння розвитку кінематографа в Україні – дивись українське!». Глядачі мали можливість подивитися сучасні українські фільми «Фостер і Макс» А. Матешка та «Мої думки тихі» А. Лукіча. А 22 серпня у Каневі в рамках цього заходу відбувся прем'єрний показ картини «Толока» за участі режисера М. Ілленка.

8 та 9 серпня одеський яхт-клуб «Чорноморський» організував кінопоказ на воді. Великий екран було розміщено на хвилерізі, а замість крісел на гостей чекали човни, яхти або шезлонги на причалі. Морський кінопоказ влаштували *IQOS*, *Don't Take fake* та Планета кіно.

20 серпня у широкий український прокат вийшла романтична балада «Толока» М. Ілленка, створена за мотивами твору Т. Шевченка «У тієї Катерини хата на помості...». Творці фільму оголосили про спільний проєкт із фондом «Повернись живим», за умовами якого 7 гривень з кожного квитка буде спрямовано на потреби армії. За допомогою безплатних застосунків для смартфонів стрічку мають можливість подивитися глядачі з порушеннями зору або слуху. Цього ж дня у столичному кінотеатрі «Жовтень» відбулася прем'єра комедійної стрічки «Східняк» Е. Іва.

26 серпня на Байковій горі у Києві за підтримки Українського культурного фонду пройшов показ документальної стрічки К. Кравцової «Шелест кроків», яку присвячено творчості українських художників-монументалістів А. Рибачук та В. Мельниченка. Фільм транслювався на «Стіну Памяті», створену митцями та знищену комуністичною владою за кілька місяців до відкриття. Наразі робота знаходиться під шаром бетону.

Від 10 серпня стартував спеціальний проєкт «Наша історія» від творців історичної саги «І будуть люди» за однойменним романом А. Дімарова. Це короткі відео, в яких актори стрічки – К. Григоренко, О. Піскунов, В. Жданов, А. Гурезов, О. Дзядек, О. Борозенець, К. Темляк, О. Мавриць та М. Тихомиров, постають в образах своїх героїв і діляться власними думками про ідею фільму, зв'язок минулого і сьогодення та найважливіші цінності в людському житті.

24 серпня запрацювала бібліотека *Ukrainian Short Films* – перша онлайн-фільмотека українського короткометражного кіно. Наразі вона налічує півсотні фільмів і її наповнення триває. Легкий пошук у базі забезпечують фільтри за назвою, тематикою, ім'ям режисера, роком виходу, тривалістю або жанром картини. Проєкт втілює ГО *Wiz-Art* за підтримки Українського культурного фонду.

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

27 серпня в онлайн-форматі відбулася церемонія нагородження переможців премії «Відкриті двері 2019» за версією ГО «Доступно.UA». Нагороду отримали найбільш доступні для маломобільних громадян публічні простори та ініціативи, серед яких київський фестиваль *Atlas Weekend* (Гранпрі), львівський Центр імені митрополита Андрея Шептицького, столичний Музей в темряві «Третя після опівночі».

У межах програми «Інклюзивне мистецтво» та інноваційного культурного проєкту «Ми в ефірі» створено три телепередачі народознавчого напрямку. У ролі ведучих виступило близько 50 дітей з різних регіонів, зокрема переселенці зі сходу України. Переклад програм жестовою мовою здійснила вихованка Полтавської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату для глухих дітей Д. Бойчук. Проєкт реалізовано ГО «Громадське дитяче інтернет-телебачення» і радіо «Веселка ТВ» за підтримки Українського культурного фонду. Телепрограми можна переглянути на *YouTube*-каналі *veselka.tv*.

Музейна справа

Збереження та охорона нематеріальної культурної спадщини

Міністерство культури та інформаційної політики України включило до Національного переліку об'єктів нематеріальної культурної спадщини України «Звичай виконувати танець Аркан з Ковалівкою в Печеніжинській ОТГ» (за ініціативи відділу культури і туризму Печеніжинської селищної ради ОТГ Коломийського району Івано-Франківської області), «Мистецтво виготовлення звукової глиняної забавки «Валківський свищик» (за ініціативи Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва Управління культури і туризму Харківської ОДА) та «Технологію виготовлення воскових вінків на Вінниччині» (за ініціативи ГО «Етномайстерня Коло»).

Експозиційна та виставкова діяльність музеїв

У квартирі-музеї родини Івана Франка в рамках проєкту «Іван Франко у Києві» представлено генеалогічне дерево роду Франків. Такий «літопис» зроблено за ініціативи онука Каменаря Р. Франка та за підтримки Українського культурного фонду. Портрети славетної родини намалював український художник В. Корнюк.

29 серпня у Львові, в колишніх келіях костелу св. Казимира, відкрито Музей митрополита Андрея Шептицького. В експозиції представлено понад 500 речей митрополита, а також його родини, які вдалося зібрати директорів цього музею о. Севастіану (Дмитруху).

30 серпня у Рівному, в парку імені Тараса Шевченка, презентовано комплекс «Таємничі підземелля Рівного», окремі елементи якого датуються X–XII століттями. Для огляду відкрито дві експозиції, які знайомлять із предметами розкопок та еволюцією зброї. У межах проєкту для відвідувачів підземелля розроблено віртуальний історичний квест.

У столиці та областях відкрилися, зокрема, такі виставки: ілюстрацій Г. Якутовича до поеми І. Кочерги «Ярослав Мудрий» та до повісті І. Франка «Захар Беркут» (виставкова зала Брама Заборовського Софії Київської); «Київська старовина» – вінтажні та антикварні речі XVIII–XX століть (Музей історії міста Києва); «Благодаті повна» – унікальні коштовні речі XVII–XVIII століть (виставкова зала Успенського собору Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника); «Олександр Савченко-Більський у колі паризьких друзів» – графіка та живопис із колекції Чернігівського обласного художнього музею ім. Г. Галагана та Музею української діаспори (Музей української діаспори в Києві); «Реальність та метафізика» – картини З. Флінти (Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького); «Всеосяжна сила ікони» – ікони XVI–XX століть (Палац Потоцьких Львівської картинної галереї); «Під крилом Янгола» – експонати з литовського Музею Янголів (Музей української ікони і старожитностей «Душа України» історико-культурного комплексу «Замок-музей Радомисль» на Житомирщині); «Сіамська принцеса Катерина Десницька і Рівненщина» – зразки одягу, посуд, фотографії початку XX ст. (Рівненський обласний краєзнавчий музей); «Виставка одного предмета» – артефакти з городища кіммерійців «Дикий Сад» (Миколаївський обласний краєзнавчий музей «Старофлотські казарми»); «Весільні традиції Сумщини» – інсталяції весільних обрядів (Сумський обласний краєзнавчий музей); «Натхненні лялькою» – народні іграшки (Закарпатський музей народної архітектури та побуту в Ужгороді); «Ілюстрована «Енеїда» Івана Котляревського» – понад 400 ілюстрацій до поеми «Енеїда» авторства 18-ти художників (Полтавський художній музей імені Миколи Ярошенка).

19 серпня в Музеї караїмської історії та культури Національного заповідника «Давній Галич» на Івано-Франківщині проведено науково-дослідний семінар «Кенаса в Галичі XVI–XX ст.». Захід було присвячено історії основної культової споруди караїмської громади в Галичі – кенасі (божниці). Одночасно з роботою семінару було відкрито виставку документів під назвою: «Караїмська громада Галича у документах Ради в справах релігійних культів, рішеннях виконавчого комітету, протоколах засідань 1944–1962 рр.».

Регіональна культурна політика. Туризм

Дніпропетровська обласна держадміністрація разом із Дніпропетровською торгово-промисловою палатою розробили інтерактивну карту із найпривабливішими туристичними об'єктами регіону. Серед них – дерев'яний Свято-Троїцький собор у Новомосковську, Свято-Миколаївський Пустинний чоловічий монастир в Орлівщині, орнітологічний заказник «Булахівський

Лиман», Петриківський музей етнографії, побуту на народно-ужиткового мистецтва, затоплений гранітний кар'єр поблизу П'ятихаток, Вільногірський кар'єр та інші.

Департамент культури і туризму Полтавської облдержадміністрації презентував проєкт туристичного брендбука та логотипа області, що складається з чотирьох стилізованих іконок із зображенням своєрідних візиток регіону – Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського, пам'ятника полтавській галушці, профілю М. Гоголя та рушника із решетилівською вишивкою.

У Білгороді-Дністровському, що на Одещині, оголошено всеукраїнський конкурс зі створення туристичного бренду міста. Ініціатива втілюється в межах проєкту Білгород-Дністровської міськради «Створення та просування на вітчизняний та світовий туристичний ринок комплексного туристичного продукту міста Білгорода-Дністровського». Бренд має містити концептуальну ідею, логотип та слоган.

Література

3 серпня Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал» назвав переможців V Всеукраїнського конкурсу «Найкращий книжковий дизайн 2020». Загалом на конкурс було представлено 160 книжок. Гранпрі та перемогу у номінації «Візуальна книга» здобуло видання «Знак. Українські товарні знаки 1960–1980» (*IST Publishing*). Також серед переможців: «Креативність та інші фундаменталізми» (*IST Publishing*) – у номінації «Книга для читання»; «Blindman» (*IST Publishing*) – у номінації «Експеримент»; «Тягар репрезентації: есеї про множинність фотографії та історії» та «Вогонь бажання: зародження фотографії» (видавництво «Родовід») – у номінації «Утилітарна книга»; «Реактори не вибухають. Коротка історія Чорнобильської катастрофи» (Видавничий дім «Портал») – у номінації «Дитяча книга». Церемонія нагородження транслювалася наживо з Мистецького арсеналу. Переможці конкурсу представлятимуть український книжковий дизайн у міжнародному змаганні, яке організовує німецький фонд *Buchkunst*.

6–9 серпня в Одесі пройшов XXIV Міжнародний книжковий фестиваль «Зелена хвиля». Основну «панораму» фестивалю було розгорнуто просто неба у міському парку імені Тараса Шевченка та в Одеській національній науковій бібліотеці. Програма складалася з таких заходів, як книжковий ярмарок, «Книжкова сцена», «Територія творчості», Корнічуковський фестиваль дитячої літератури та форум «Українська книга на Одещині». Зокрема, на «Книжковій сцені» відбулося нагородження лауреатів традиційних книжкових конкурсів «Мистецтво книги» і «Одеса на книжкових сторінках». А в межах Корнічуковського фестивалю дитячої літератури оголошено переможців конкурсу «Корнічуковська премія», в якому цього року взяло участь близько 250 авторів. Від 6 серпня до 6 жовтня за підтримки Українського культурного фонду тривала онлайн-програма «Зеленої хвилі». Проведено близько сотні заходів за участі українських та зарубіжних письменників, видавців, книжкових критиків,

художників, музейників, бібліотекарів. Серед пріоритетних тем – мистецтво сучасного книжкового дизайну, видавничі проекти вітчизняних музеїв, авторське право в Україні, книжкові новини, усні рецензії тощо.

13–23 серпня у Запоріжжі відбувся Літературно-мистецький фестиваль *Toloka*. Більш як дві сотні різноманітних заходів було організовано просто неба під гаслом «Інший погляд/погляд іншого». У програмі – літературні презентації, батли, лекції, воркшопи з діячами мистецтв, дискусії, майстер-класи, а також виставки, кіноперегляди та концерти. Подія зібрала письменників і видавців з різних куточків України. Родзинкою фестивалю став маркетплейс для українських видавців на платформі *Facebook*. Проєкт *Toloka* реалізовано ГО «Мейнстрім» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку.

25–31 серпня тривала онлайн-резиденція Українського ПЕН та німецького об'єднання *translit e.V* для українських есеїстів і німецьких перекладачів. Спеціально для цього проєкту письменники К. Ботанова, В. Єрмоленко, С. Жадан, В. Кебуладзе, А. Курков, Т. Лютий, Т. Малярчук, Н. Сняданко, Тарас та Юрій Прохаськи написали есеї на тему засідання Генеральної Асамблеї ООН 2020 року «Майбутнє, якого ми прагнемо». Дев'ять перекладачів із Німеччини, Австрії та Швейцарії працювали над перекладами цих творів у форматі відеозв'язку з українськими авторами. Результатом проєкту стануть збірки творів українською та німецькою мовами. Також у рамках заходу відбулося п'ять онлайн-лекцій про сучасну літературу, книжковий ринок України та есеїстку як жанр. Доступ до них мали усі охочі на сторінках Українського ПЕН у соцмережах. Онлайн-резиденція відбулася за підтримки партнерської програми «Культура для змін» Українського культурного фонду та програми «*MEET UP!* Німецько-українські зустрічі молоді» Фонду «Пам'ять, відповідальність та майбутнє». Медіапартнерами події виступили «Український тиждень», *UkraineWorld*, «Еспресо», «UA: Культура», «UA: Радіо Культура», *ICTV*.

31 липня, 2, 5 і 7 серпня у Чернівцях просто неба відбулися перформанси за романом М. Матіос «Букова земля». На один із них авторка завітала особисто. У фокусі дійства – контекстне прочитання та рефлексії навколо структурних частин твору. Втілили задум буковинські письменники та актори у діалозі з експертами-науковцями, а модерували захід письменниця І. Кейван та історик Ю. Черней.

7 серпня у невеликому, практично безлюдному селі на Франківщині, відбувся перший фестиваль усної оповіді «Озерце». Його організували експерт з розвитку громад Л. Довган та письменник Ю. Андрухович. Мета даного дійства – популяризація публічної усної оповіді в сучасному українському культурному просторі. На конкурс надійшло шістнадцять заявок, з яких журі відібрало вісім. Перемогу здобула киянка К. Гладка, яка розповіла історію про легендарного оперного співака В. Сліпака. Гостями фестивалю стали режисерка Івано-Франківського академічного обласного театру ляльок О. Гнатюк, учасниці музичної майстерні «Гурба», бардовий співак Б. Дош, письменник О. Чупа,

поет І. Ципердюк, голова Закарпатської обласної організації Спілки письменників України В. Кузан, 92-річний мешканець села Озерце І. Пуринович та інші.

Бібліотечна справа. Читання

Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр» у співпраці з Українською бібліотечною асоціацією передав бібліотекам України більш як вісімсот книжок. Зокрема це такі видання, як «Чорна книга» І. Еренбурга та В. Гроссмана, «Геноцид: вступ до глобальної історії» А. Джонса, «Ми хотіли жити» Б. Забарка, «Маус. Сповідь уцілілого» А. Шпігельмана, «Щоденник Анни Франк. Графічна адаптація» А. Фолмана та Д. Полонського, «Чорна земля» Т. Снайдера, «Каталог пам'ятників жертвам Геноциду в Україні» (проект Меморіального центру Голокосту).

Різними бібліотечними заходами відзначено такі важливі ювілеї, як 120-річчя українського письменника С. Домазара, 110-річчя українського письменника, поета О. Гай-Головка, 110-річчя українського письменника, сценариста Ю. Костюка, а також: 240-річчя французького поета П. Ж. Беранже, 170-річчя французького письменника Гі де Мопассана, 160-річчя французького поета-символіста Ж. Лафорга, 140-річчя російського письменника О. Гріна, 100-річчя американського письменника фантаста Р. Бредбері.

Просвітництво

13 серпня Український інститут національної пам'яті презентував нову інформаційно-просвітницьку ініціативу під назвою «Південь без міфів». Ідея проекту полягає у тому, щоб у зрозумілій для молоді аудиторії спосіб донести невідомі та малодосліджені факти з історії степової України та вивести історію Північного Причорномор'я за межі поширеного російського імперського дискурсу. Першим етапом цієї інформаційно-просвітницької кампанії стало створення серії анімаційних роликів про ранню історію Одеси, Дніпра та Маріуполя.

27 серпня Центр митрополита Андрея Шептицького Українського католицького університету у Львові за підтримки Українського культурного фонду розпочав масштабний проєкт «Бієнале Шептицький/Sheptytsky Biennale». Його мета – модернізувати постать митрополита Андрея Шептицького та популяризувати його ідеї поза церковним середовищем. У межах проєкту заплановано публічні лекції, відеоблог публіциста М. Мариновича, *open-call* для молодих художників, документальний фільм про митрополита, навчальний бізнес-кейс від *Lviv Business School* та ін. Записи лекцій можна буде переглянути на сторінці Центру у *Facebook*.

У серпні на Контрактовій площі столиці за підтримки Українського культурного фонду було організовано банерні виставки «Подорож невідомим Кри-

мом», присвячену кримськотатарській культурі, та «1920: на захисті Європи від більшовизму» про боротьбу українців і поляків із більшовизмом.

Аматорство

28–30 серпня пройшов онлайн III Всеукраїнський відкритий театральний фестиваль дитячих та юнацьких колективів «Казки України». Фестивальні заходи транслювалися з майданчиків клубу «Маяк» у Бердянську, студії Суспільного ТБ у Запоріжжі та локації в Києві. Основу програми склали вистави театральних колективів за участі дітей з інвалідністю та дистанційні майстерні від членів журі. Також у рамках події відбувся круглий стіл на тему «Інклюзія в мистецтві: що це таке і чому це важливо». Цього року завдяки підтримці Українського культурного фонду участь у фестивалі та всіх його активностях була безоплатною для всіх охочих.

28–30 серпня у форматі трансляції проведено фестиваль гончарів «Не святі горшки ліплять». Він зібрав ремісників та художників із різних куточків України та світу для популяризації традиційної культурної спадщини України, відродження різноманітних видів народних ремесел, гончарства зокрема. Про кожного майстра було знято відеоролик, в якому учасник показав майстер-клас з виготовлення цікавого виробу. Спілкування з героями сюжетів проходило у прямих включеннях на *YouTube*-каналі фестивалю.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування Н. І. Нагаєвської
Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,52. Б/т. Зам. 71. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278-85-12